

Béts.

Febr. utolsó napján Bál volt a' *Nápolyi* Követnél, mellyben jelen volt az Udvar is. — Márztiusnak elsőjén ki kotsikáztak a' frantzia quad-rilt együtt tántzolni szokott 16 pár Fő Méltóságok *Nusdorf* nevezetű faluba, melly igen közel esik *Bétshez* a' Duna partján. Minden pár egy egy étket vitt ki magával, 's ezen külömbkülömbfele vitemény étkekből telt ki osztán az egész ebéd. — Mártz. 2-dikán H. *Colloredo* adott bált. Ebben meg jelent ugyan a' *Nápolyi* Király is, több Felsőekkel együtt; de tsak hamar oda hagyta azt, és jött az Udvari Teátromba, a' hol *Der Adjutant* nevezetű igen szép Darabot, 's utánna *Medea* Melodrammát jádzták.

Ö Felsőge, az úgy nevezett *Ausztriai Lombardiára*, avagy *Felső Olasz Országi* örökös Tartományaira is fordította, Országglása' kezdetével mindjárt a' maga figyelmetellégét. Minde- neknek előtte külön választatta *Mantua* Tartományát a' *Mediolánumi* Státustól, mellyel az, 1784-dikben egyesítetett volt: úgy azonban, hogy a' *Mantuai* Székek a' *Mediolánumban* lévő Fő Kormányféktől továbbra is függésben maradjanak. — A' kereskedésnek jobb karba lehető hozása végett, különös Kommissziót állított fel *Mediolánumban* a' Fejedelem. — Mind *Mediolánumban*, mind *Mantuában* örül a' Nép, 's örömet külsőképpen is meg bizonyította. Örül a' Zsidóság is *Mantua* Városában, melly mintegy 4000 lelkekből áll ottan, mert az Ö Felsőge által meg újított Türedelmi Levélben nem tsak meg

S eröl.

erősítették előbbeni, 's a' több Polgároknak éppen lemmi károkra nem szolgáló szabadságaik; hanem még némelly részben szaporítottak is.

A' *Gallitziai* Gárda, vagy az úgy nevezetett *Lengyel* Testörzök' Serege, 1782-ben Nov. 16 kán állítatott volt fel a' Status' költségén. Ez már meg szünt lenni, hanem, a' *Betsi* Udvari Újságnak elő adása ízerént, ezen Elztendő' Májusának első napjától kezdve, 40 *Gallitziai* nemes Ifjak fognak a' *Wienerisch - Neustadt* Katonai Akademiában szakadatlanul neveltetni, ott, gyermeksegektől fogva mind akkoráig ingyen tartatni 's taníttatni, míg a' neveltetés' elztendei el telnek; a' midőn szabadságában fog állani minden Ifjunak, polgári, vagy katonai szolgálatot vállalztani. A' Status, illendőképpen fog erántok gondoskodni, 's annakutánna érdemeik ízerént elő mozdítani. Továbbá, a' *Német* Ns Testörzök' Seregében, mindenkör 30 *Gallitziai* Nemesek fognak, köz testörzői (Hadnagy); ketten, második Kapitányi; egy pedig, fellyebb való Tiszti ranggal lenni. — A' Katonai Akademiába bé vejendökre nézve meg kívántatik 1.) Hogy az Attyok ízületett *Gallitziai* Nemes, vagy Indigena legyen. 2.) Allandóul a' Ts. 's Kir. örökös Tartományokban lakjon; és 3.) Hogy Gyermekének nevelésében, a' Status' segíttsége nélkül szükölködjön. — Az említett két első feltételek, a' *Német* Gárdába bé vejendökre nézve is meg fognak kívántatni. Most először a' Tartomány' 18 Kerületeiből fognak magok a' Rendek egygy egygy Ifjatt ajánlani; a' fenn maradó több helyekre pedig a' még eddig meg volt Tagjai a' *Lengyel* Gárdának, és Regementekbéli *Gallitziai* származású Tisztek alkalmaztatni. Ezentúl maga tettzése ízerént fog Ő Felsége vállalztani *Gallitziai* Nemeseket a' *Német* Gárdába; az Akademiába való vállalztás végett pedig a' Rendek fognak Ő Felségének Ifjatskákat bé jelenteni. — A Gárdába ujjonnan bé

bé vejendő Iffjaknak minden alkalmatosságok meg
lészen, a' magok formálhatására; 's idő vártatva
tehettségek, és hajlandóságok szerént, katonai,
vagy polgári nagyobb szolgálatokra fognak emel-
tetni.

Magyar Ország.

Nehai Gróf *Pálffy* János Úrnak halálát az
okoza, a' mint értettük, hogy Febr. 20-dikán
estve sok sódort, hideg pástétomot, és 13 fánkot
evett; 3 messzely magyar, 's fél butellia *Kampá-
niai* bort meg ivott. Ezekre pedig 18 pohár hi-
deg vizet. Más napra mindjárt rosszul kezdett
lenni. Dr *Schreibers* le vitetett *Bétsből* hozzája,
a' ki akarátja ellen is a' Grófnak (mivel semmit
nem akart bé venni) orvosságot adott bé, erét
vágatott rajta, 's klyftért rendelt. De haszonta-
lan volt minden iparkodása. Febr. 23-dikán meg
szünt lenni a' Gróf. (Nem 24-diken, mint tartja
azon *Pozsoni Levél*, mellyet közelébbi Irásunkba
iktattunk volt).

Jövedelmei a' meg hóltt Gróf Úrnak rá men-
tek 200,000 forintra. A' *Vöröskői*, *Voynitzi*,
Szentgyörgyi, és *Bazini* Uradalmakból (Dominium)
t. i. bé vett 160 ezer; a' *Pozsoni Vár-Kapitány-
ságból* pedig 40,000 forintokat. (A' *Pozsoni Vár*
Kapitánnya bírja *Pozsonnak Schlofsberg* és *Tzucker-
mandl* nevezetű részeit, az *Au* erdőt 's a' t. Most
már Gróf *Pálffy* Károly Kantzellárius Úrra, mint
a' Familiában leg öregebbre szállott a' Kapitány-
ság). Az özvegyiségre maradt Grófné, született
Colloredo Gabriela Gróf Asszony fog kapni a há-
zássági kötés szerént 40 ezer for. tőke-pénzt, azon
kívül minden esztendőben 8 ezer forintot; 's ha
nem akar a' *Pálffy* Házban lakni, esztendei kvár-
tély pénzül 2000 forintot. — *János* és *Ferentz*
Gróf Úrfiak az örökösök, kik míg fel nevednek,
az édes Annyok' fő Kurátornésága alatt lesznek.
— Két Kisasszonyai eránt következő rendelést
tett a' Gróf: a' nagyobbnek *Joséfának* 40; a'³

kissebbnek Franciskának (ez igen szép) 30 ezer forintot hagyott; ezen fellyül 1500 forintot tartoznak adni mindeniknek, a' míg élnek, esztendőnként férjfi Testvéreik.

Egy példás tselekedetét kívántuk itt feljegyezni a' meg bóldogúlt Grófnak. Ez az: *Párisban* lévén ez előtt néhány esztendővel a' Gróf, jelenti magát nálla egy Magyar Ifjú, a' ki nagy előmenetellel gyakorlotta ott magát a' kotsi készítésben. Ennek a' Gróf 6 ezer forintot ajánlott a' maga mesterségének Magyar Országban való el kezdhetésére. Háláadó szívvel fogadta az Ifjú ezen ajánlást, 's ígérte, hogy fél esztendő múlva oda fogná hagyni *Páris*. A' Gróf várta az Ifjút, és hogy meg nem jelent a' mondott időre, írt eránta *Párisi* Követünkhöz Gr. *Mercy d' Argenteau*hoz, a' ki fel is kerestette az Ifjút, 's azt válafozta, hogy a' Magyar Ifjú közföni a' Grófnak hazafüi kegyességet; de azt nem használhatja, mivel a' meg halálozott Mesterének Özvegyét lett szerentséje feleségül venni, és már azután Fr. Polgárrá is lenni.

Erdélyből, Febr. elsöjén útáfitotta hozzánk az itt következő írást egy magát meg nem nevezett Úr, melly nekünk tsak most érkezett kezünkhöz:

„Kegyelmeteknek a' Magyar nyelvünk előmozditásában, és gyarapításában foglalatoskodó igyekezetét igen ditsérem, Ujságok, 's rajzolatok bi dolgozásában tett, és tejendő fáradságokat sem betsméllem.

De nem ditsérem, söt betsméllem azon hazifontalan, söt jó izü hazafiat nagyon sértő íráfokat, mellyet nem hazafi, hanem idegen vérből származott, tsak ember írása után indúlván, Magyar Orfzágnak szent Koronája valóságos Romából lett származását kétttségbe hozni nem szégyenlették, mint ha azzal, hogy idő jártával több

több és több ékekségekkel tiszteltetvén el vesztette volna vagy Angyali, vagy Máriai, vagy Apostoli szentséges nevét, miért, nem olválták meg kegyelmeiek az ezen szent Koronáról irt történeteket? ott! (hogy a' többit el hadgyam) meg lathatták volna: *Először* Hogy ezen szent Korona valóságosan *Romába készítettett*, ámbár nem a' szent *István* első Királyunk számára, hanem az akkori Lengyel Királyyéra. *De meg intetvén az Angyaltól a' szentséges Pápa*, úgy küldötte szent *István* első Magyarok Királyjának. Meg láthatták volna 2-szor Hogy ámbár néha Pogány, néha más idegen vallású 's a' t. emberek kezére jutván, sok vizontagságokat szenvedett, még is sem el nem vesztett, sem soha a' Római katolika hiten kívül való embernek fejére még eddig nem tétetett. Ezzel tehát, hogy (a' mint halljuk) bóldogúlt *Jósef* Császárunk ezen szent Koronát *meg tisztittatta*, és egy 80 ezer forintot érő drága kövel *meg ékesítette*, Mondani lehet, hogy *Bétsben Jósef* Császár tñáltatta? Nagy vakság, vagy vakmerőség olyan dolgot kétségbe hozni kívánni melly egész *Europa* előtt tadva vagyon! ! “

Austriai Belgyiom.

Történt *Bruxellában* Febr. 16-dikán, hogy a' Király-piattzán elő vette egy Pap, a' Strázsák tisztelet-tételének alkalmatosságával a' pixiffét, mellyen a' *Vandernoot*' képe vólt. A' pixist izre porrá törte a' Nép azon szempillantásban; 's még a' Pap maga is kapott volna valamit, ha nagy hirtelenséggel el nem tünt volna. Mindenütt hevernek a' pártütés' fejeit tárgyazó tsúfos irások, 's még a' *Erabantziai* Rendek' Palotájában sem átalják azokat el hányni.

Német Birodalom.

A' *Berlini* Udvarhoz el érkezett Török Követ első látogatásokra vólt Febr. 19-dikén Gr. *Finken-*
stein,

stein, és *Herzberg* Státus és Kabinét Ministereknek, a' maga egész pompájában. 21-diken audientziára botsáttatott az Udvarba. A' Király, egy baldagin alatt állott, minden Kir. Hertzegektől, Generálisoktól, és Ministerektől környülvétetve. A' Követ, rövid beszédet mondott török nyelven, mellyet a' Tolmáttsa *Karatsa* Úr frantziára fordított. Egyszersmind által adta a' Követtség' Titoknokja a' Követtséget tárgyazó Bizonyosság-Levelet, és a' Nagyúr' ajándékait, úgy mint egy drága kövekkel kirakott tokban lévő brillántos gyűrüt, és egy brillántos tartójú paraditsom madár toll bokkrétát. A' Király Gr. *Finkenstein* által adott egy rövid feleletet a' Követnek, mellyel ez vissza tért a' maga szállására, holott is az úgy nevezett *tiszteletért való* ebédrel meg vendégeltetett. Minden ki gondolható tiszteletet meg tesznek *Berlinben* a' Török Követnek. Egy *Siede* nevezetű Berlini Tudós, versben is éneklette annak el érkezését. Ezen Tudóst magához hivatta a' Követ, és, a' mint a' *Berlini* Újság írja, hogy meg mutassa, melly igen betsüli a' mesterséget és tudományokat, barátságos meg elégedését tette erántta nyilvánvalóvá, 's néhány arany és ezüst török pénzekkel is meg ajándékozta.

Fővezér H. *Coburg*, Febr. 19-dike' estvéjén érkezett a' maga Familiájának Fővárosába *Coburg*-ba, holott is úgy fogadták, 's olly szeretetet és tiszteletet bizonyítottak erántta a' Lakosok, a' minémünél külömbet még tsak képzelni sem lehet. Már 6 óra felé meg vólt minden mondás nélkül világosítva a' Városnak azon része, mellyen a' hertzegei Palotáig menendő vala a' Fővezér. Sok száz Polgárok és Tanulók eleibe mentek fáklyákkal, félóránnyi járó földre, 's úgy vezették öryendezve a' Város' kapujáig. Ott ki fogta a' Nép a' lovakat, 's a' leg előkelőbb Emberek és Ifjak kezdték vonni a' hintót. A' Hertzeg, a' ki tudja
be-

betsülni az Embert, eleget ellenzette ugyan azt, valamint tsak lehetett; de még inkább nevededett a' vonóknak száma. El érvén szakadatlan vivát kiáltozások között a' hertzegei lakó helyhez, nagy indúlattal fogadtatott a' Fővezér, az uralkodó *Saxen-Coburgi Hertzeg Christian Ferentztől*, 's az Ifjú Hertzegektől. A' Hertzegnék fellyül várták a' Hertzeget, egy Szálában. Ide is bé hatott a' Nép, 's repeső örömmel tsókolták fok százan a' Fővezér' kezeit; melly szíves hajlandóságokat vig mosolygással vizzontagolt a' Hertzeg Fő-Vezér.

Frantzia Ország.

Alsátziában (melly a' mai fel osztása szerént Fr. Országnek *felső és alsó Rajnai* Osztályok nevezett alatt jő) olly nyughatatlanságba hozták a' Népet az újj Polgári alkotvány' ellenségei, hogy Biztosokat kellett oda küldeni a' Királynak, a' Nemzet Gyűlése kérésére. De a' békételenlég' fejei úgy fel háborították a' Népet még a' Kir. Biztosok ellen-is, hogy ezeknek életek sem maradt volna meg kétség kívül, hanem ha polgár katonák lettek volna jelen védelmekre. Sokszor hallatott *Colmárban* (felső Alsátziának fő városa), a' zenebonáskodó fokaság közzül: *Eljen az Artésiai Gróf! Lámpáshoz a' Biztosokat* (*Párisból* került *Módi*, ez a' kiáltás neme, a' hol t. i. az úttzak éjjeli világosítására készült Lámpások tartóira akasztott a' dühösködő Nép némelly tárgyait a' maga gyűlölségének, e' mostani Revolutzio alatt a' tanuló Ifjuságot is reá vették a' Pap Professzorok a' Kir. Biztosoknak tsufolására, és a' fel lázzasztott Néppel való magok eggyesítésére. Eggy a' Biztosok közzül *Dumas* Ur különös módra eszközlötte fok háborgó elméknek le tsendefedését. Közönséges disputatio tartatott t. i. annak meg mutatására „ hogy a' Papok méltó okokon nem engednek a' világi fő Hatalom.

Journal 's inné

lomnak. Az említett Kir. Biztos meg jelent a' disputation, és a' fel tételt olly erőben, 's ekefen szóllással ostromlotta; hogy az egész Auditoriumot, sőt magokat a' Professorokat-is részére bírta, a' kik is tehát eleibe mentek; a' Polgári Hitet, mellynek eddig tellyes erővel ellene voltak, le tették; 's közönték közönségesen, hogy őket vezedelmes tévelygésekből ki vette. Mind ezekről jelentést tettek a' Nemzet Gyűlésének a' Biztosok, 's minden nyughatatlanság fő okának irták *Rohan* Cardinalist.

A' Nemzet Gyűlése azt végezte a' többek között a' Biztosok Jelentésére, hogy a' fenn meg nevezett két Osztályoknak fő kormány székeik más meg hitt személlyekkel ültetesiének bé, a' mostaniak helyett; Püspökök is újjak válasszassanak mind a' két osztályokba; és hogy a' Királyt kérni kell azon Végezésnek, minél előbb lehető végrehajtására, a' mellynek ereje szerént bizonyos számú seregnek kelletik a' határokra szállítani. (30 Gyalog és 20 Lov. Reg. teknek t. i. egy gyalog Bat. 750. Emberre van határozva: a' lovasoknak egy Svadronjok pedig 170 Emberre. 8. lovas Reg. 4; 12 pedig 8. Svadronokból fog állani.)

A' Nemzet Gyűlésének Febr. 4dikei ülésében egy Jelentést olvasztatott fel a' *Morbihani* Osztálybeli (igy nevezetik már most *Britannia* Tartomány) parasztnak hánykodásokról. Külömbkülömbféle Helységek küldötték fenyegető irásaikat az Osztály Kormány székéhez mellyben jelentik, hogy a' Papának meg-eggyezése nélkül helye nem lehet a' Papi Constitúciónak; a' Papoktól azt kívánni, hogy tegyék le a' polgári hitet, tsak annyit tesz mint arra akárni őket venni, hogy a' Hitnek fel-forgatására esküdjének meg; tehát a' Papának meg egygyezésétől, vagy egy Nemzeti Papi 'Sinatnak végzésétől kellene a' dolgot fel függeszteni 's. a'. t. A' parasztnak jelen-

lentik azt is, hogy ők meg kívánják Pöspökjeiket, és Plébánusfaikat tartani; azoknak dezálni akar-
nak mint eddig; 's útálattal nézik mind azokat, a'
kik Papijóságokat vesznek 's. a'. t. Az osztálybéli
Kormányfiek meg mutatta a' Nemzet Gyűlésének,
hogy magoktól a' parasztoktól nem származhattak
a' fenn említett irások, úgymint a' kik nem is érte-
nek, a' mint tudni való, azon a' Környéken
Frantziául. — A' Nemzet Gyűlése azt végezte,
hogy a' Királyt kerni kell, hogy küldjön Bizto-
sokat, és Seregeket a' *Morbihani* Osztályba; a'
Biztosokkal ki kell kereftetni a' háborúságnak
szerzőit; és az ezeknek számok között lejendő
Püspököket a' N. Gyűlése eleibe kell idézni.

A' Püspökök között igen kevesen tették le
a' polgári hitet, nagy részént semmi módon reá
nem vehették magokat annak letételére; azért is
mindenfelé új Püspökök' választásában foglalato-
skodnak már most az Ország' Osztályai; 's na-
ponként esik jelentés a' Nemzet Gyűlésében efféle
új választásokról. — A' Plebánusok meg esküd-
tek már nagyobb részént, 's még most is vez a'
Nemzet Gyűlése tudósításokat minden nap újj újj
esküvésekről. Azonban még is igen sokra megy
a' számok az esküdni nem akaró Plebánusoknak is.
Ezek helyébe is lassan lassan mind újjak választatnak. — Ezek, Februáriusi Tudósítások.

Lengyel Ország.

Grof *Rzewusky*, fel fogott belső szolgájának
egy *Joli* nevezetű Frantziát, a' ki valamely
vétkéért el hajtattott volt Hazájából. Az ember,
nagyon szolgálatra termett Ember volt, ugyan
azért több Urnak is akart szolgálni: tselekedte
is ezt darab ideig, hanem végre ugyan csak belé
tört a' kése. T. i. úgy fel tudta a' Grófja Leve-
leit nyitni, és ifmét úgy le petsételte, hogy sem-
mit észre nem lehetett azokon venni. A' Levelek
foglatját közölte osztán külső Országai Ministe-
rek.

343
546

rekkel, kiktől rend szerént való fizetése volt. Ezt jól tudta egy szeretője, a' ki is élzre vévén egykor, hogy bizon nem tsak maga tart ő számat *Jolira*, fel fedezte bosszúságában annak gonoszságát. *Joli* tömlőtzbbe vettetett 's el ájúlt, midőn hallott volna maga ellen minden próbákat. A' Leány el nem vette a' *Joli* feladásaért ajánlott Jutalmat. A Gróf ki szabadította hitetlen szolgáját a' tömlőtzből és 30 arany útra valót adván nekie el köldötte magától.

Török Birodalom.

Következendő foglalatú tudósítások költek *Konstantzinápolyból*, Jan. 2-dihán:

Minékutánna vissza küldötte volna a' Diván a' hadi Kantzelláriust a' Nagyvezérhez: az a' hir kezdett vólt *Konstantzinápolyban* támadni, hogy az *Oroszokkal* minden órán meg fogna készülni a' Békeffég, úgymint a' mellynek haladék nélkül való elfközlése eránt parantsolatot vett volna a' Nagyvezér. Ezen hirre le tsendesedett valamennyire a' *Konstantzinápolyi* Nép, 's a' vendégfogadókból el tiltó szoros parantsolatot is ritka békefféges türeffel meg őrizte. De kevés ideig tartott a' tsendesség, mert már Dec. vége felé meg vitték a' hirét *Ismail* esetének *Konstantzinápolyba*, mellynek értése szörnyü indulásba hozta az Udvar, a' Divánt, és az egész Népet; a' mellytől ugyan szorgalmatossan titkolták a' szomorú történetnek környülállásait. Leg ottan öszve gyűjtettek tanátskozás végett a' *Portának* minden Ministerei. El hivatott e' Gyűlésbe a' Nagyszultán' Anyja is, nem tsak azért, hogy felette nagy tekintete van a' Fia előtt; hanem mivel a' dolgokba való nagy bé-látással, 's okosságal is bír, és mivel tudták a' Ministerek, hogy a' Szultánné mindenkor a' békefféget kívánta. Ez úttal is egy értelemben vólt a' Divánnak nagy

ré-

részével együtt, 's igen lelkére beszélt a' Fiának, hogy kötne minél hamarébb békefféget az *Oroszokkal*, 's ekképpen távoztassa el mind magától, mind Birodalmától a' külömben el kerülhetetlen veszedelmet. De haszontalan vólt a' Szultánnénak is minden beszéde. Az *Oroszokra* való mérgeledéstől, 's a' bosszúállás' kívánságától úgy el van foglaltatva a' Szultán, hogy a' békefféget javalló tanácsadásokat éppen nem is akarja hallani. Azt végezte tehát, a' mi már gyakran el vólt, de haszontalanúl végezve, hogy a' hadat egész erejével fogja mind addig folytatni, míg az *Oroszok* minden nyereségeiket, 's még *Krim* Országot is vissza nem adják. Ehez képest parantsolatot küldött a' Tartományoknak mindennemű Kormányozóihoz, hogy 15 eztezdőtől fogva mind szedjék a' férjfiakat katonáknak. Serkentésül, vallásért való hadakozásnak hirdetteti ki, mint leg főbb Kalifa (a' *Mahometána* vallásnak Feje, mellynek esmértezik minden Mahometánus Fejedelmektől, és Népektől) e' jelenlévő hadat. Azon kívül, kettős zsóldot ígér minden fegyverviselőnek. — Ezek a' próbák mind meg tétettek már a' fellyebb való eztezdőkben, 's ki ki tudja, mi vólt a' foganatjok. — A' hajós Seregnek fel készítése, 's 70 hajókra való szaporítása eránt is parantsolat adatott ki, és hogy az *Archipelaguson* teendő tengeri szolgálatra tíz ezer hajós Legényt kelleffen elő állítani. — Hogy ezt könnyebb parantsolni, mint tellyesíteni: onnan meg tettik, mert az el múlt eztezdőkben se tudtak már felire is reá menni a' ki tett számnak. — Más parantsolatban a' vagyon, hogy ismét egy osztály hajós Sereget kell az *Archipelagusra* készíteni. Odá fog az *Algiri* hajós Sereg is vissza térni, mellynek Kormányozója még több hajókat kért a' *Deytől*.

Egy

Egy Fr. Papnak példás tselekedete.

A' *Ligeris* (*Loire*) folyó vizének meg áradásával 18 fzeméllyek szorúltak vólt egy halomra, 's onnan kiáltoztak a' fegedelemért, minthogy már két napóktól fogva semmit sem ettek. Sénki sem mert feléjek menni a' nagy habok miá. Ezt látván egy Pap, bé ugrik egy ladikba, 's az ott álló néhány Hajósokhoz így szólott. Barátim! nints néktek nagyobb bátorságtok, mint énnekem? Gyertek, szabadítsuk meg a' mi Atyánkfiait. A' nagy Lelkü Papnak unszolására leg ottan. 4 Hajósok ugrottak a' ladikba 's a' 18 ügyefogyottakhoz eveztek. Először get hoztak ki Izerentséssen a' viz szélére. Azután a' más kilentzért mentek 's azokat is hasonlóképpen meg mentették a' veszedelemtől. — Követésré méltó példáját adta itt a' jó szivü Pap, hogy a' szeretetet nem tsak prédikállani; hanem gyakorolni is kell. Igy terjed a' szeretet az Emberek között.

Egy nagy Tolvajságnak ki-tudódása.

Ama hires Madame Barrynak, Néhai 15dik *Lajos* Fr. Király Bálvánnyának, 2 milliót érő gyrmántjait, 's más egyéb drágaságait lopták vólt el nem régiben *Marly* (*Versálie*hoz egy Fr. mertföldnyire lévő Királyi múlató Kastély és falu) mellett fekvő Kastellyából. El idegenített drágaságainak egész Lailstromát közönségessé tette a' meg nevezett Dáma, a' *Frantzia*, és *Angliai* Ujságokban, 's 2000 Luidort ígért annak, a' ki ezen kárt meg fogta keríteni. A' Tolvajok *London*ba lódúttak a' kintfel; de a' hol tsak hamar gyanúságba ejtették magokat, 's már fogva is vagynak.

Minek utánna t. i. bé szállottak vólna öten egy vendég-fogadóba: leg ottan jó ebédet parantsoltak, mellyet hogy annál nagyobb bizodalommal készítettne a' Vendég-fogadós, (a' ki talám az ő magok vélekedések szerént tsekéllyen

is

is gondolkozhatott volna felölök kevés Bagá-
zsiájok miatt) azt mondották néki, hogy ő nékiek
ugyan semmi *Anglus* pénzek még nem volna:
hanem bövenfogna más napra lenni. Lett is: mert
el menvén egy *Simon* nevezetű emberhez, a' ki
leg gazdagabb *Londonban* a' drága kövekkel ke-
reskedők között, meg kínallyák fok nagy gyé-
mántokkal, 's leg először is mindjárt eggy hatod
rész árántartották a' portékát. A' kereskedő végre
el alkudta tőlök 1500 font Sterlingen, holott a'
gyémántok meg értek volna 12,000 font Sterlin-
get. Kérdé a' Kereskedő, ha volna e' még nekik
több afféle drágaságok: és minekutánna még na-
gyobb rakáft vásárlott volna tőlök: bé jelentette
a' dolgot a' Polgár Mesternek. Ez a' Tolvajo-
kat, a' még kezeknél lévő drágásokkal eggyütt,
leg ottan el vitette a' Vendég fogadóból, 's őrizet
alá tétette.— Így fogják el a' haríft a' maga szaván.

Nevettséges Történet.

Egy Frantzia Tudós, valamelly Német Város-
ban mulatván nem régiben, el ment estve a' játék
néző helybe, mellyben *Kotzebuenek Menschenhajs
und Reue* (*Embergyűlölés és meg-bándás*) nevű
darabját jádzották. A' játék igen tettzett néki,
's még vatsora felett sem győzte eléggé magasz-
talni egy nagy háznál. Azért is ditsérte mind
a' Szerzőt, mind a' Teátrom' Igazgatóját, hogy
őzet és nyúlakat tsak ugyan nem eresztettek volna
a' jádzó helyre. A' jelenlévő Uraságok egésszen
el bámúltak a' Frantzia Tudós' beszédén. Végre
ki sült, hogy a' játék' tzimjét hamarjában *Men-
schen, Hasen und Rehenek* (emberek, nyúlak és
őz) olvasta a' Fr. Tudós.

Tudományi Dolgok.

A' Magyar Litteratura' gyarapodását, 's a'
Tudományoknak azon lehető virágzásokat tár-
gya-

gyazó szives törekedései *Kazintzy* Ferentz Úrnak eddig is esmeretesek a' Hazában; most pedig újabb jelenségeit közölhetjük azoknak. Nem régeben következendő tzimü munkát botsátott az említett Úr világ eleibe: *Julia' Leveli Ovidius-hoz. Németből szabad Fordítás. Kassán Ellinger Jánosnál.* A' Fordítója ezen Könyvnek Tanácsos *Aranka György Úr.* — *Pozsonban Véber* Úrnál jönnek ki: *Helikoni Virágok*, 1791-dik esztendőre ízerzette *Kazintzy* Ferentz. — Sajtó alatt van *Kazintzy* Úrtól: *Klopstock' Messziássának 10 első Éneke* is, mellynek eleibe ama híres *Berlini Mettző Chodovický* Dániel, azt metzti ki a' 7-dik Énekből, mint beszéll *Mária Partia* a' *Pilátus' Feleségével.* A' Kép kitsin lessz, még is 60 forintot kíván munkájáért a' Mettző. Két forinttal lehet előre fizetni az említett nagy betsü Munkára. — Örömeft le tesszük érette, azon kevés summát mi is; és ha tettezni fog másoknak is nálunk le tenni: szolgálatunkat szívessen ajánljuk, — Magyar köntösbe öltöztetett *Kazintzy* Úr által továbbá: a' *Vieland' Diogenesse*, mellyben minden órán meg is jelenhet a' világ előtt. Ez, eggy olly munka, mellyben a' leg józanabb *Filosofia* igéző kedvességü formában jelenik meg. Szinte készen vagynak a' már löklzor nevezett érdemes *Hazafinál Gefzner* Salamonnak minden munkái is; úgy nem külömben *II. Fridrik* Prusszus Királynak *Antimachiavellje*, mellyhez tóldalékül járúl, arról való elmélkedése a' Felf. Szerzőnek: Miként kellétek törvényeket hozni; vagy a' régiebket el törteni? Az *Antimachiavellel* eggyütt maga *Machiavell* is meg jelen, úgy a' mint a' *Frantziában*, nem mint a' *Németben* vagyon.

Febr. 24dikén költ kegyelmes ▼álásszában ő Felségének 50 arany jutalom rendeltetett *Szebeni* Kir. Prof. *Cserei* Jósef Úrnak azon hasznos Munkáiért, mellyeknek tzimjei alább következnek.

nek. Ezen Munkák erántt fel-küldötte előbb íteletét a' *Pestii* Univerfitás a' F. Udvari Cancelláriához: ez pedig fontos okokkal eleibe terjesztette ő Felségének, melly szükséges legyen meg jutalmaztatni az olly Tudófokat, kik az Iffjuság mellet az Anyai, 's más hafznos nyelveknek gyarapítása által olly elő meneteleffen fáradoznak:

A' Folyó és Versbéli Magyar Beszédnek válogatott Példáji, mellyeket a' Tanuló Ifjuságnak hafznára öfzve szedegetett Nagy-Aytai *Cseri* József, a' szelidebb Tudományoknak Királyi Tanítója. I. Szakasz Az Elme világofadására és a' szív meg jobbítására. Szeben, Nyomt. Hochmeister Márton K. priv. Könyvnyomtató által 1790. 8ad rétbén, 224 old.

Prima Elementa Græcæ Grammatices in usum Gymnasiorum per magnum Principatum Transylvaniæ, editio altera aucta & recognita. Auctore I. Cs. de N. A. Presbytero seculari. Cibinii 1790. 8ad rétb. 400 oldala van.

Deutsche Chrestomathie zum Gebrauche der lateinischen Schulen für die Grammatikklassen. Herausgegeben von Jos. Cf. von N. A. Weltpriester, und Lehrer der schönen Willensschaften auf den Hermannstädter Gymnasium. Hermannstadt, 1790. 8ad rétb. 192 old.

Jelenti *Ketskeméth* Városa' Orvosa *Zay* Sám. Úr, hogy a' *Természet*' *Historiájának* általa ki dolgozott első Darabja, a' Nyomtató' hibája miá mind eddig ki nem jöhetett; hanem már hamar időn el készül. A' kiknek tehát tettzések leszen azt meg szerezni: méltóztassanak magokat jelenteni, akár az elő-pénznek bé-szedése végett már még tavaly meg nevezett Uraknál; akár pedig magánál a' Szerzőnél. — A' nyomtattatás majd másfél annyira fel fog menni, mint akkor gondolta a' Szerző, midőn első tudósítását közönségeslé tétette; de még is az említett első Darabra való

való elő-fizetést fellyebb nem emeli 51 kr. nál, reménylén, hogy annál felesebb fog a' Vevök' száma lenni; mellyet ha tapasztalánd: úgy a' már munkában lévő második Darabbal is rövid időn fog szolgálni. — Minthogy éppen a' napokban küldött hozzánk *Pozsonból*, két arany hazafiúi ajándékot, egy magát meg nem nevezett, de jó szívét hathatóssan ki nyilatkoztatott Hazafi: kívánjuk mi is 12 nyomtatványokra való elő-fizetéssel könnyíteni Dr *Zay* Úrnak terhes költekezésén. Hat nyomtatványokat fel kívánunk *Bétsbe* magunkhoz; hatot pedig méltóztasson a' Doktor Úr 6 példás igyekezetűhelybéli Tanulóknak elosztani: hármat t. i. a' TT. Piáristák' Oskoláikban; hármat pedig a' Reform. Gymnásiumban.

* *

* *

* *

Gróf *Teleky* Sámuel ö Kegyelmeffége, tegnap tette le a' hitet, mint az *Erdély* Országí Kantzelláriának Kantzelláriussa.

Hasonlóképpen Gróf *Balassa* ö Kegyelmeffége is, mint az *Illyriai* Kantzelláriának Kantzelláriussa. Ezen Kantzellária semmi függésben nem fog lenni a' Fels. Magyar Kantzelláriától. — Nem tsak *Illyrika* Deputátzió lesz e' tehát, mint eddig közönségeffen véltük. — A' Magyar Kantzelláriáról, egynéhány Tanátsos Urak által fognak menni beléje.

Az Ország-Gyűlése' Historiájából meg küldöttük a' Hh és Li betűkkel jegyes Darabokat is. A' Hh egész, az Li fél árkus volt.

A' múlt Postával, a' Gyűlés' Historiája mellé tartozó Aktákból küldöttük az *a* árkust; most küldjük ugyan azokból a' *b* árkust.

Költ *Bétsben*, Mártz. 4-dik napján 1791.